

Consultatiereactie Vattenfall op het concept wetsvoorstel 'Wet collectieve warmtevoorziening'

Amsterdam, 3 augustus 2020

Introductie

Wij danken u voor de mogelijkheid om te kunnen reageren op het concept wetsvoorstel 'Wet collectieve warmtevoorziening'. Vattenfall N.V. (hierna: Vattenfall) onderschrijft de noodzaak voor heldere kaders omtrent marktordening, betaalbaarheid, duurzaamheid en leveringszekerheid ten behoeve van de verdere groei en verduurzaming van collectieve warmtesystemen in Nederland. Ook de regierol van de gemeente ten aanzien van de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, is in dit concept wetsvoorstel goed verankerd.

Als warmtebedrijf vervult Vattenfall graag een rol als partner van een stad of gemeente; de kavelsystematiek biedt daartoe kansen. Voor het goed functioneren van deze kavelsystematiek is het wel van essentieel belang dat er sprake is van een gelijk speelveld voor publieke en private partijen. Dit vereist een open, transparante en non-discriminatoire selectieprocedure voor de aanwijzing van een warmtebedrijf, met heldere toetsings- en rangschikkingscriteria ter voorkoming van willekeur en 'beauty contests'. Voorts onderschrijft Vattenfall het uitgangspunt om het aangewezen warmtebedrijf integraal verantwoordelijk te houden voor de warmteketen. Dit zorgt voor ketenoptimalisatie, kostenefficiëntie en daarnaast is het volkomen helder wie verantwoordelijk is voor de leveringszekerheid. Ten einde te kunnen beslissen over uitbreidings- en vervangingsinvesteringen, dimensionering, onderhoud, etc. is het hebben van ten minste de economische eigendom van het warmtenet hiervoor een essentiële voorwaarde.

Het doel van verduurzaming sluit daarnaast goed aan bij de missie van Vattenfall: *fossil free living within one generation*. In dit kader streven wij naar CO₂-neutrale warmtenetten in 2040. Dit vereist wel een helder en stabiel overheidsbeleid, waaronder ten aanzien van biomassa, en voldoende stimulering en waardering van hernieuwbare warmte en restwarmte.

Vattenfall is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de zienswijzen van Energie-Nederland, de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) en Stichting Platform Geothermie (SPG) en onderschrijft deze zienswijzen. In aanvulling daarop wil Vattenfall, vanuit het perspectief van haar bestaande warmteactiviteiten in Nederland, nog een tweetal specifieke punten onder uw aandacht brengen:

1. Voorkom beperking van het eigendomsrecht van bestaande warmtenetten
2. Schep duidelijkheid over tot welk type warmtenet de bestaande warmte-infrastructuur behoort en respecteer bestaande contractuele afspraken

Hieronder worden deze twee punten nader toegelicht.

1. Voorkom beperking van het eigendomsrecht van bestaande warmtenetten

Op twee plaatsen in het concept wetsvoorstel vindt een beperking plaats van bestaande eigendomsrechten.

Allereerst is er het overgangsrecht voor bestaande warmtenetten zoals opgenomen in artikel 14.3, vierde lid, van het concept wetsvoorstel. Hierin wordt de aanwijzing voor dergelijke, in warmtekavels om te zetten, leveringsgebieden gemaximeerd op 30 jaar waarna voor het warmtebedrijf het recht vervalt om warmte te leveren, ook als er nu sprake is van een concessieovereenkomst met een langere looptijd dan 30 jaar of een recht (en plicht) om voor onbepaalde tijd warmte te leveren. Overigens ziet een concessieovereenkomst met name op de vastlegging van rechten en plichten tijdens de ontwikkelperiode en aanleg van een warmtenet; de individuele aansluit- en leveringsovereenkomsten met de gebouweigenaren die vervolgens tot stand komen staan daar los van en lopen vaak nog door tot na het aflopen van de concessieovereenkomst. Ook is bij een concessieovereenkomst nadien geen sprake van overdracht van het (integrale) warmtenet, omdat leveringsovereenkomsten en afspraken over bijvoorbeeld eigendom met de vele verschillende individuele gebouweigenaren bestaan en niet met de concessieverlener.

Ten tweede kan de minister van Economische Zaken en Klimaat op grond van artikel 5.5 jo. 5.15, derde lid, van het concept wetsvoorstel besluiten dat een (deel van een) bestaand warmtenet onderdeel uitmaakt van een warmtetransportnet en dat daarmee de blote (juridische) en economische eigendom van dat (deel van het) bestaande warmtenet overgaat naar een andere partij.

Los van de vraag of het überhaupt mogelijk is dat bij wet de eigendom (van rechtswege) naar een andere partij overgaat, is dit een inperking van het eigendomsrecht die in het licht van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EP EVRM) beschouwd moet worden. Dit vereist onder andere het uitvoeren van een legitimiteits- en evenredigheidstoets.

Vattenfall acht het beperken van een fundamenteel recht als het eigendomsrecht niet proportioneel ten opzichte van het doel van dit wetsvoorstel, namelijk het faciliteren van de beoogde groei en verduurzaming van collectieve warmtesystemen in de gebouwde omgeving en zo uitwerking te geven aan de klimaatdoelen en de afspraken uit het Klimaatakkoord. Het doet zelfs afbreuk aan de investeringszekerheid voor partijen met bestaande warmtenetten, zoals Vattenfall.

Gezien het voorgaande verzoekt Vattenfall u om:

- bestaande eigendomsrechten en afspraken te respecteren door de aanwijzing voor bestaande warmtegebieden niet in looptijd te verkorten; en
- de regels rond warmtetransportnetten enkel van toepassing te laten zijn op *nieuwe* warmte-infrastructuur die daartoe kwalificeert.

2. Schep duidelijkheid over tot welk type warmtenet de bestaande warmte-infrastructuur behoort en respecteer bestaande contractuele afspraken

Het concept wetsvoorstel stelt regels ten aanzien van drie typen warmtenetten: collectieve warmtesystemen (hoofdstuk 2), kleine collectieve warmtesystemen (hoofdstuk 3) en warmtetransportnetten (hoofdstuk 5). Kijkende naar de praktijk zal het meestal helder zijn tot welk van deze drie typen een warmtenet of warmtesysteem behoort. Er zijn echter ook voorbeelden waarbij dat minder evident is, zoals bijvoorbeeld de warmte-infrastructuur van Warmtebedrijf Rotterdam (WBR) of de Indigo-leiding in Nijmegen.

Gezien het voorgaande verzoekt Vattenfall u om:

- duidelijkheid te scheppen over welke afwijkende warmte-infrastructuren er reeds bestaan en hoe deze zijn te typeren; en
- bestaande contractuele afspraken ten aanzien van het transport en/of de levering van warmte via deze warmte-infrastructuur te respecteren.

Tot slot

Indien u vragen heeft naar aanleiding van deze consultatiereactie of indien onderdelen onduidelijk zijn, staan wij u graag te woord om dit nader toe te lichten.